

Izhaja vsak delavnik popoldne

CENE PO POŠTI:

za celo leto K 144—
za pol leta K 72—

NOVIČAS

Uredništvo in upravnništvo v Kopitarjevi ulici št. 6 — Telefon
uredništva št. 50 — Telefon
upravnništva št. 328

CENE PO POŠTI:

za četrt leta K 36—
za en mesec K 12—V UPRAVI STANE MESEČNO K 10— **DELAVSKI LIST** POSAMEZNA ŠTEVILKA 80 VIN.

Za odpuščene železničarje.

Poslanec Jože Gostinčar je naslovil na prometnega ministra sledeče vprašanje, v katerem se zavzema za zopetni sprejem v službo onih železničarjev, ki so bili leta 1920 odpuščeni zaradi štrajka. Poslanec Gostinčar izvaja:

Meseca aprila preteklega leta, bilo je zaradi stavke (štrajka) odpuščeno veliko število železničarskih uslužbencev. Ti ljudje, ki pripadajo po ogromni večini delavskemu stanu, v splošnem se danes nimajo drugih stalnih mest in tudi ne stalnega zaslužka. Skrbeti je mnogim izmed njih za številne družinske člane, ki trpe z glavarjem družine vred veliko pomanjkanje in glad.

Da so šli ti ljudje tedaj v stavko, je bila kriva v prvem redu draginja življenjskih potrebščin in s tem zvezana težkoča življenja. V drugem redu pa je bila krivda stavke brezvestna agitacija in hujskanje posameznih članov, tedaj od države tolarane organizacije.

Jasno je toraj, da je bila ogromna večina stavkajočih v dobri veri, da stoji tudi v stavki na legalnih tleh. Vsled tega je nujno, da se ta zadeva presoja s tega stališča.

Tedaj ko je počela stavka, je živel tudi vsakdo v veri, da v slobodni državi stavka ne more biti zabranjena oziroma protizakonita. Ako se je v stavki po začetku stavke, pokazala poleg gospodarske morda tudi kak politična tendenca, za to bi mogli odgovarjati le posamezniki izven železničarskih krogov stoječi ljudje.

Z ozirom na navedene okoliščine, in pa siromaštvo družin ob stavki odpuščeni železničarjev, si Vas gospod minister dovoljujem opozoriti, z vsem spoštovanjem do Vaše osebe, da posvetite vprašanje zopetnega vzprejetja zaradi stavke v letu 1920 odpuščeni železničarjev, posebno v Sloveniji, največjo pažnjo.

Po večini vse dosedanje prošnje in intervencije niso imele uspeha. Sedaj je prišel čas, v katerem je možno, pa tudi domoljubju in državi koristno, da se napram odpuščeni železničarjem od strani državne uprave pride nasproti milostnim potom. Sprememba na prestolu bo prinesla gotovo marsikakemu hudodelcu odpust ali znižanje kazni. Naj bi bili delci milosti tudi oni, ki so pri železnici štrajkali v dobri veri prava in borbe za gospodarsko izboljšanje.

Dovoljujem si Vas gospod minister vprašati:

Ali hočete vsprejeti nazaj v železničarsko službo one železničarske uslužbence, ki so bili leta 1920 radi stavke odpuščeni iz službe?

Ali Vas je volja, da, ako bi se vsprejem drugače ne mogel izvršiti, vkrenete vse potrebno, da pridejo ti nesrečni ljudje, po kraljevi milosti ob priliki zasedanja prestola, po Nj. Veličanstvu kralju Aleksandru, zopet nazaj na njihova mesta.

Prosim Vas gospod minister pismenega odgovora.

Katoliški shod v Zagorju.

Posrečilo se nam je izposlovati na progi Ljubljana — Rajhenburg polovično vožnjo za dne 25. t. m. Izkaznice se dobe pri župnih uradih. Izkaznice se bodo žigosale cel dan v nedeljo v Zadrurnem domu. Pazite da jih daste vsi žigosati, da boste imeli pri povratku sitnosti na železnici!

Cesar Karl še vedno madžarski kralj.

LDU Nauen, 18. sept. (Radio Grič.) Švi carski zvezni svet je dovolil bivšemu cesarju Karlu eksteritorialnost in ga oprostil plačevanja vsake pristojbine in takse, dokler biva v Švici, ker je Karel po njegovem naziranju še vedno pravilni kralj madžarski, katerega so samo zavezniki odstranili s prestola.

Za varstvo naše valute. Posvetovanja v Belgradu.

Belgrad, 18. septembra. V finančnem ministrstvu so se nadaljevala posvetovanja o poboljšanju kurza našega dinarja. Finančni svet je z zastopniki trgovske zbornice pretresal ukrepe, ki se imajo storiti, da se valutno vprašanje reši ugodno. Finančni minister dr. Kumanudi, ki je predsedoval konferenci strokovnjakov, je izjavil, da ne želi, da bi se sprejele nagle in nepremišljene odločbe, ki bi se v kratkem času pokazale kot neuspešne, temveč da zahteva tako rešitev, ki bi v praksi imela stvarne rezultate. Konferenca finančnega sveta in zastopnikov trgovske zbornice je dognala, da se na borzi špekulira in da se to mora preprečiti. Kot dokaz za to trditve so se na konferenci navajali primeri z belgrajske borze, na kateri so tuje devize samo včeraj padle za veliko število točk, in sicer na vest, da se v finančnem ministrstvu pripravljajo koraki za zavarovanje dinarskega kurza. Tako je deviza na London padla za 34, na Pariz za 35, na Rim za 25, na Newyork za 4 in na Prago za 11 točk. Pretresali so tudi načrt, po katerem bi se trgovski dolgovi v inozemstvu zajamčili z državnim pokritjem in po katerem bi se izplačilo terjatev v inozemskih valutah odgodilo najmanj za leto dni. Zastopniki trgovske zbornice so sprejeli stališče članov sveta, da naj trgovska zbornica še v ponedeljek pozove vse trgovce v državi, da ji prijavijo svoje dolgeve v inozemstvu, da bi se moglo konkretno govo-

riti o vsoti dolga, ker so se vse dosedanje številke pokazale kot netočne. Narodna banka je s svoje strani pooblastila svojega ravnatelja, ki je objavil odločbo banke, da je v vsakem primeru pripravljena iti finančnemu ministru na roko pri vseh njegovih prizadevanjih za poboljšanje dinarja, kolikor je v njeni moči. Kakor se misli, je Narodna banka pristala na to, da se v bodoče vse valutne operacije vrše preko nje, ker se je na konferenci večina strinjala s tem, da se mora ukiniti svobodna trgovina s tujo valuto. Kar pa se tiče predloga, da naj Narodna banka plača vse trgovske dolgeve v inozemstvu, se zdi, da ravnatelj banke ni dobil privoljenja upravnega odbora Narodne banke, ker v tujini nima toliko terjatev v dobrih valutah, da bi mogla izvršiti ta posel. Ravno tako je s predlogom, da sme država za leto dni odgoditi trgovska plačila v inozemstvu. Da bi država to mogla storiti, bi morala vzeti posebno posojilo v tujini, vendar pa ji je danes težko skleniti posojilo v produktivne svrhe. V svrhu, da se doženejo še nekatere okoliščine, preden se definitivno določijo koraki za izboljšanje dinarja, je finančni minister sklenil, da se finančni svet sestane še jutri v ponedeljek in da nadaljuje delo. Splošno se misli, da se bo finančno ministrstvo na koncu vrnilo k prejšnjim odredbam: omejitvi uvoza, prepovedi svobodne trgovine s tujimi valutami in poostitvi zakona proti špekulaciji.

Nova stanovanjska naredba!

Belgrad, 18. septembra. V zakonodajnem odboru, odseku za socialno politiko, narodno zdravstvo in prehrano so, kakor se je že javilo, pretresali načrt nove uredbe o stanovanjih in zakupih. Ta nova uredba bo veljala za vso kraljevino in je razdeljena v glavem na dva dela. Prvi del govori o produkciji stanovanj, drugi pa o stanovanjski krizi (o zakupih, revizicijah in reguliranju najemnine). Da se pospeši produkcija novih stanovanj, predvideva nova uredba ustanavljanje stanovanjskih fondov. Najemniki in najemodajalci bodo morali v te fonde vlagati gotov odstotek mesečne najemnine. Denar iz teh fondov se bo porabljal za zgradbe malih stanovanj. Razen tega predvideva nova uredba tudi ekspropriacijo raznih prostorov, katerih lastniki ne morejo izkoristiti. Drugi del vsebuje predvsem izpremembe, ki se nanašajo na postopek sam. Tako bodo pri sporih na predvojnem ozemlju kraljevine Srbije in Črne gore tudi še naprej pristoj-

ni stanovanjski odbori, pritožbe proti sklepom glede odpovedi stanovanj in pa trgovskih prostorov pa bodo reševala sodišča prve stopnje. Za nove pokrajine se bo predpisal postopek s posebnim pravilnikom. Po novem načrtu bo najemna na ozemlju kraljevine Srbije in Črne gore trikrat večja od predvojne najemnine, v novih pokrajinah pa bo štirikrat večja, ker se tam računa v kronah. Glede trgovskih lokalov je odločba enaka za vse pokrajine, in sicer bo najemna štiri- do osemkrat večja. Končno morajo po novi uredbi vse banke in denarni zavodi, kakor tudi vsa industrijska podjetja zgraditi stanovanja za svoje uradnike. Ta uredba ne bo imela roka in bo stopila v veljavo takoj, ko jo zakonodajni odbor vzakoni, minister za socialno politiko pa se bo z uredbi pooblastil, da sme po 1. maju 1921 spremeniti višino najemnin in anulirati zakonsko zaščito posameznih najemov.

Kupčija se nadaljuje.

Belgrad, 19. sept. (Izv.) Glavni odbor radikalne stranke je imel včeraj popoldne sejo, na kateri je pretresal vprašanje glede razmerja do demokratov. Večina prisotnih članov je bila zato, da se še nadalje ustvari zakone, ki jih zahteva nova ustava. Obrzdi zakone, ki jih zahteva nova ustava. Nato se je razpravljalo o pogojih, pod katerimi bi radikalec še nadalje sodelovali. Vendar v vseh teh vprašanjih še ni prišlo do definitivnih zaključkov, ker niso bili prisotni vsi člani in pa ker mnogo od prisotnih ni soglašalo. Nato se je razpravljalo o organizaciji stranke in o agitaciji. Prévladalo je mnenje, da se mora takoj pričeti z živahno agitacijo. Za to govori razpoloženje med ljudstvom, ki se nahaja v nekatere vrenju ne vedoče ne kod, ne kam. Dolžnost radikalcev je, da poskušajo to ljudstvo navdušiti za svoje ideje. Sklenjeno je, da se izdajo v tem smislu direktive na vse odbore.

Belgrad, 19. septembra. (Izv.) Demokratski glavni odbor bi moral imeti včeraj popoldne sejo, ki pa je bila v zadnjem momentu odpovedana in preložena na današnji dan. To radi tega, ker so demokrate upali, da bodo radikalec razestili vsa vprašanja in naredili definitivne sklepe. V demokratskem klubu se je kljub temu včeraj zbralo precej članov, ki so se neobvezno razgovarjali. Opažati je, da je iz vrst demokratov izginila ona bojazen in strah, da bodo morali oditi z vlade in da je zavladal precejšen optimizem. Tudi se v parlamentarnih krogih govori, da so demokrate pripravljene na veliko popuščanje in koncesije radikalcem, samo da ostanejo v vladi. Tako so pripravljene odstopiti ministrstvo notranjih del radikalcem in zahtevajo zase ministrstvo svaobračaja in pošte, ki naj bi se združili. Radikalec s tem niso zadovoljni in so pripravljene odstopiti demokratom v tem slučaju le ministrstvo za agrarno reformo.

Blokada Madžarske.

LDU Nauen, 18. sept. (Radio Grič.) Iz Londona poročajo, da so zavezniki sklenili proglasiti blokado Madžarske, ako Madžarska vlada takoj ne izroči Zapadno Madžarsko. Ako bi ta blokada ostala brez uspeha, potem nameravajo zavezniki ukreniti ostrejšo odredbo.

Ako bi ta blokada ostala brez uspeha, potem nameravajo zavezniki ukreniti ostrejšo odredbo.

PROMET PO ZRAKU.

LDU Nauen, 18. sept. (Radio Grič.) Nemška letalska družba je od aprila do avgusta odpemila p o zraku 964 potnikov in 14.334 kg pošte.

STAVKA V BELGIJI.

LDU Nauen, 18. sept. (Radio Grič.) V okolici Lille, kjer je izbruhnila stavka, so se pomnožile vojaške posadke.

Beda upokojenih železničarjev j. žel.

Včeraj popoldne se je vršil v Mestnem domu protestni shod upokojencev južne železnice. O bednem stanju teh revežev smo v našem listu že opetovano pisali, zato navajamo danes samo resolucijo. Tudi je beseda preokorna, da bi mogli opisati vse gorje, vse siromaštvo in pomanjkanje, ki so mu izpostavljeni ti ljudje, ki so žrtvovali in pustili vse svoje moči v delu. Iz govorov je bilo razvidno, da zadene največja krivda ravno vlado, ki zavlačuje izplačevanje in ureditev doklad. Zato je nekam čudno, da prihaja na shod poslanec Reisner, ki pripada stranki, ki ima v današnji vladi odločilno besedo in bi toraj že davno lahko pokazala svoje usmilenje, če bi ji bilo kaj ležeče na tem.

Resolucija, sprejeta včeraj na zborovanju upokojencev, se glasi:

1. Društvo vpokojencev juž. žel. najodločneje protestira proti zavlačevanju izplačila draginjskih doklad onim vpokojencem, kateri dobivajo milostno pokojnino, dasi se južna železnica izraža ugoditi tej zahtevi, kakor hitro bi dalo ministrstvo tozadevno dovoljenje. — Vljudo vprašamo ministrstvo, kje so te zapreke in zakaj se to zavlačuje. — Društvo vpokojencev južne železnice najodločneje zahteva, da se draginjska doklada tem vpokojencem takoj nakaže in to v tej izmeri kakor drugim vpokojencem in sicer od 1. jan. t. l. Zakaj pušči ministrstvo stare dobre državljane, kateri so nekateri že več kot 40 let služili pri južni železnici, sedaj umirati gladu.

2. Zahtevamo, da se pripoznajo in izplačujejo draginjske doklade tudi tistim tujerodnim, kateri se ne morejo optirati in so služili pri južni železnici, kakor jim izplača Nem. Avstrija. —

3. Zahtevamo, da tudi juž. železnica prispeva za svoje ponesrečene železničarje, kateri imajo samo neugodne rente in njihovim vdovam.

4. Najodločneje zahtevamo, da se nam naša prvotna pokojnina prizna na mestu v kronah in isti izmeri v dinarjih in poleg tega prizna draginjska doklada za upravičene in vpokojene uradnike K 1500 in vse druge vpokojence pa K 1200 mesečno. Za vsakega družinskega člana z ozirom na naraščajočo draginjo dnevno 6 din.

V splošnem zahtevamo, da se nas vpošteva pri novi službeni pragmatiki ravno tako, kakor liste naše kolege, kateri gredo še le v pokoj, ter se nam pokojnina stalno zviša, kajti vpošteva naj se, da smo mi vplačevali našo pokojnino v zdravi valuti, torej ne bomo pustili pod nobenim pogojem, da se nas prikraja, ker tudi mi smo služili zvesto in pošteno.

Politični dogodki.

+ Nov list. V Belgradu je prišel izhajati nov list Nova štampa. Urednik lista je bivši načelnik v notranjem ministrstvu Nikola Petrovič. Naloga lista bo, braniti Svetozara Pribičevića pred napadi v listih. Malo nehalna naloga.

+ Anton Kristan kot gospodar v Belju. Zagrebski Večer poroča, da je bivši minister Anton Kristan kot upravitelj bivšega Friderikovega veleposrva v Belju dva dni pred izpraznitvijo Baranje, za katero so vedeli že vrabci na strehi, poslal upravi pečujškega rudnika za naročeni premog en milijon kron vnaprej. Angleško-madžarska komisija v Pečuhu je denar lepo spravila, na premog bo pa gospodarstvo v Belju zaman čakalo. Ako Kristan tudi v ostalih stvarih tako gospodari na državnem posestvu v Belju, bo uspeh za državo sijajen.

+ Železničarski spor v Vojvodini. Subotički Neven prinaša pogovor svojega urednika z načelnikom subotičkega železniškega ravnateljstva Gjorićem, ki je doma iz Srbije, o najnovešem železničarskem sporu. Ravnatelj Gjorić je obsodil šovinistično Udruženje nacionalnih železničarjev, ki sprejema v svoje vrste same Srbe in s tem odbija vse druge železničarje ter jih tira v zvezo z organizacijami onstran meje. Zahtevi gornjega Udruženja, da takoj odpusti iz službe vse mažarske nameščenice, nikakor ne namerava ugoditi,

ker sodi vse oboje edino-le po službeni sposobnosti in vestnosti. Razen tega za popolnitev nastalih vrzeli ne bi imeli na razpolago sposobnih domačih moči. Za svoje ravnanje prevzema ravnatelj tudi nasproti javnosti vso odgovornost.

+ Sklepi na kongresu sionistov. V Karlovi hribi se je 14. t. m. zaključil sionistijski kongres, na katerem so sprejeli celo vrsto političnih sklepov, ki gredo za tem, da utrdijo in zavarujejo pravice, ki jih je dala Judom v Palestini Balfourjeva deklaracija dne 2. novembra 1917. Sprejeli so tudi protest proti krvoitiji, ki so ga proti Judom uprizarili Arabci; obenem so izjavili, da žele z arabskim ljudstvom odkritosrdnega sporazuma. Končno so sklenili, da se morajo sionisti po vseh deželah boriti za narodne pravice, ki gredo Judom kot manjšinam.

Dnevni dogodki.

— Dobra kupčija. Politika piše: Ministrstvo trgovine je poslalo v Švico tri profesorje kemije, da tam prodajo svilo, ki se izdeluje v švicariziranih tovarnah v naši državi. In oni se mude v Švici že tri mesece, prodajajo svilo in vlečejo vsak od njih petdeset švicarskih frankov (2100 kron) dnevno. V ministru pa računajo in računajo, če bodo s skupičkom za vso svilo mogli pokriti stroške.

— V dobi kapitalizma. New York Herald poroča: V nekem ameriškem mestu se vrše sedaj na trgu, na katerem so prej prodajali sužnje, javne dražbe — brezposelnih. Brezposelni delavci se oddajajo tistemu, ki več ponudi. Sicer se te dražbe vpriparjajo iz človekoljubnega namena, da se družba opozori na socialno bedo, mas, vendar zato niso manj značilne za dobo, ko je kapitalizem nanovo zavladal svet. Na teh dražbah se je pripetilo, da

se je brezposelni od gladi onesvestil in zgrudil, nakar je nanj deževal denar usmiljenih bližnjikov. Delavstvo bo moralo v družbi z vsemi poštenimi ljudmi poskrbeti, da mu dela in jela ne bodo dajali in jemali po svoji mili volji kapitalistični izkoriščevalci.

— Katarina Schrott v Ameriki. Ameriški impresario Otokar Bartik je sklenil z dunajsko igralko Katarino Schrott, bivšo ljubimko cesarja Franca Jožefa, pogodbo za njeno šestmesečno gostovanje po večjih ameriških mestih. Schrott bo dobila za svoje gostovanje 40.000 dolarjev ali nad 50 milijonov dunajskih kron.

— Zlobnost ali otročja neumnost. Pišejo nam: Na vlak, ki je vozil v petek ob 8. uri zjutraj iz Karlovca v Ljubljano, je nekdo pred postajo Kamenje vržel skozi okno v voz nad 1½ kg težak robat kamen. Sreča je, da ni nikogar zadel in tudi okna ne ubil, ker je bilo odprto. Proti takim zlikovcem treba energičnega postopanja.

— Vlom v Pijavi gorici. Dne 8. sept. je bilo vlomljeno skozi okno v zaprto hišo Vide Svete v Pijavi gorici. Vlomilec je odnesel zlatnine in srebrnine v vrednosti 6000 kron.

Ljubljanski dogodki.

lj Poročila sta se včeraj dopoldne v marijaniški kapeli strojnik g. Ivan A v s e c in gđna. Ivanka M a l e s i č. Poročal je premil. g. prošt Andrej K a l a n. Bog daj veliko sreče!

lj Umrli so v Ljubljani: ga. Marija dr. T r e o v a, soproga bivšega goriškega odvetnika dr. Treja, je umrla v soboto zvečer po dolgi bolezni. — Trgovec z oblekami g. Josip M a č e k je umrl v soboto dopoldne. — V petek je umrl dijak trgovske šole Ivan B i z j a k. Vsem naj sveti večna luč!

lj Prisega rezervnih oficirjev. Včeraj so rezervni oficirji prisegli zvestobo novemu kralju Aleksandru. Vsakdo je prisegel pred svečnikom svoje vere. Zgodilo pa se je, da je neki gospod, ki je zelo podoben ljubljanskemu »Pondeljku« in je brez vere, moral tudi prisesti. Ker pa nima vere, vsled tega ni bilo nobenega duhovnika, ki bi zastopal njegovo vero »brez vere«. Vodili so ga sem in tja, kar je vzbudilo precej dobrih dovtipov. Eni so mu svetovali, naj kot prepričan in državotvorni demokrat prisede pri Pribičevičevih bratih. Drugi so igovarjali, češ da to ne gre, ker je Pribičevič gladko obrat. Zato so predlagali tretji, naj prisede pri Pašičevih bratih, ker sta Pribičevič in Pašič za enkrat še prijatelja. Kako se je mož končno odločil, nam žal ni znano.

lj Društvo zasebnega uradništva v Ljubljani sklicuje v ponedeljek 19. t. m. ob 8. uri zvečer v veliki dvorani Mestnega doma shod vseh organiziranih in neorganiziranih zasebnih nameščencev v zadevi pokojninskega zavarovanja in delavske zbornice. Vse tovariše in tovarišice pozivljamo, da se shoda vsled jako važnega dnevnega reda zanesljivo udeležijo.

Gospodarstvo.

— Današnja situacija nemške industrije. Zadnji čas so se razmere zaposlenosti samo v tekstilni ter pivovarski industriji splošno zboljšale. 1. julija je dobivalo državno podporo 316970 nezaposlenih proti 358161 nezaposlenih 1. junija. Na novo se je ustanovilo 60 delniških družb z glavnico 340 milijonov mark, od teh je bilo 12 strojnih in kovinarskih, 6 tekstilnih ter 8 obrti za prebrano. — Dviganje premoga v Poreniu zopet narašča. Saj je število ondočnih premogarjev narastlo za 2330 mož. — Za-

poslenost v železnih rudnikih je padla, ker so se železne zaloge nakupičile. Splošno se pa v kovinski obrti ni opazila posebna izprememba. Večja naročila so dobile samo tvornice za žico. Inozemska trgovina ni stalna, povprečno delo v Solingenu je 34 ur na teden. Velika naročila iz inozemstva je dobila aluminijeva industrija. Pa tudi obrt dragih kovin se je oživela. Strojna industrija se je dvignila zlasti glede gospodarskih strojev in avtomobilov. Izvoz avtomobilov za letošnje leto znaša 8400 novih voz. Istotako je tudi glede železniških vagonov in lokomotiv precej ugodna situacija. V neugodnem položaju pa so obrti, ki so dobavljale razne obrtne stroje sovjetski vladi. — Elektrotehnična obrt je v zadovoljivem stanju. — Splošno neugodna situacija pa je v kemični obrti. Kemičarije se izvažajo večidel samo na Angleško. Kemična industrija trpi zlasti zaradi inozemske uvozne carine. — Keramična obrt kaže poslabšano situacijo ker ima danes samo polovica svojih delavcev zaposlenih. Tudi to obrt mori inozemska uvozna carina. — Jako nezadovoljiva je situacija papirne industrije in sicer zaradi pičlega izvoza na Francosko, Švedsko, Nizozemsko in Anglijo. Dasi je Nemška znižala papirne cene, vendar ni mogla dvigniti njegovega izvoza. O splošnem in stalnem razmahu nemške industrije torej ni govora. Zato tudi tak padec nemške marke.

Socialni vestnik.

o Betonske hišice za svoje nameščence je postavila ameriška tvornica Ingersoll-Rana Co., v Philippsburgu. Hišice so v lite iz betone v betonove oblike, ki so trajne in razložljive, tako da se po vliju ene hiše lahko precej porabijo za drugo enako hišico. Stene so kreosotirane, natrene z oljnato povlakom preden se stanovanje prepusti v porabo. Hišice so ali take s 6 sobami ali manjše s samo štirimi sobami. Vlivanje ene hiše traja 8 do 11 ur in oblike se pobere s hiše čez 4 ali 6 dni po vlitju. Okviri v oknih, vratih, vodovodna naprava, električna vpljava itd. se namesti v obliki (forme) pred vlitjem. Na ta način se zgradi v kratkem času cela vrsta hiš. Hišice s 4 sobami se dajo v najem za 16 dolarjev na mesec. Sicer so pa te pripravne in lične hiše nameščencem tudi naprodaj. Mala hiša stane 2750, velika pa 3000 dolarjev, v najem se pa dajo večja po 18 dolarjev na mesec. Kupna vsota se lahko plačuje v mesečnih obrokih, ki pa morajo znašati najmanj 22.44 dolarjev. — Pač posne-manja vredno. Žal, da bodo pri nas prišli na to idejo šele čez sto in sto let!

Odgovorni urednik Anton Marinček.
Izdaja konzorcij »Novoga Časa«.
Tiska Jugoslovanska tiskarna v Ljubljani.

Več mizarskih pomočnikov se sprejme v trajno delo z vso oskrbo. Mizarstvo Jožef Sitar križe pri Trzinu.

Gradbeno podjetje
ing. Dukić in drug
LJUBLJANA, Resljeva cesta 9.
se priporoča za vsa v to stroko spadajoča dela.

Tekmeči.

Črtica iz življenja ameriških kapitalistov.*

(Konec.)

»Da pa jaz pri tem izgubim milijone in milijone, na to si pomislila?«

»Pač sem, papa. Pred kratkim sem se sešla s Harryjem ter mu pod gotovimi pogoji razložila svoj načrt. Sele ko bi privolil njegov oče pisмено v moj predlog, bi imele priti vse na dan. Stavila pa sem svoje pogoje. Če teh ne sprejmejo, tudi ne bi vpeljali najnovejšega trčka. Zgodilo se je po moji želji. Eden pogojev je bil kupna cena za tvojo železnico.«

»Kupna cena za mojo železnico?« se začudi Freelond.

»Da. Alice vzame iz neke knjige precej obširno polo papirja. Razgrne jo in poda očetu: »Tu papa beri!«

Robin Freelond bere: »S tem potrjujem, da je vodstvo Southern Continental železnice pripravljeno v teku enega leta, ko se uresniči ideja Miss Alice Freelond, plačati lastniku Transverse Rapid železnice Mr. Robin Freelondu svoto 65 milijonov dolarjev. Geo. Thirlwill.«

Freelondov obraz zažari.
»Alice, zakliče, Alice, ti si deklica kot je ni dobiti na celi zemlji!«

»Gotovo, papa. Vendar nisem hotela škodovati s svojo idejo tebi. Treba ti je

sedaj samo podpisati to pogodbo in železnico prevzame Southern Continental. ti pa dobiš 65 milijonov.«

»Mr. Thirlwill, obrne se Freelond na Harryja, z današnjim dnem prepuščam Transverse Rapid železnico vaši družbi.«
»Me jako veseli ta vaša odločitev, Mr. Freelond,« odvrne Harry, se prikloni in vstaue.

»Toda, Alice, kako si prišla na idejo o žrebanju?« vpraša ves začuden Freelond.

»Čisto priprosto. V nekem francoskem romanu sem brala o konkurenci dveh francoskih veletrgovin. Ena izmed teh je privabila k sebi kupce z žrebanjem. Ko sem brala ta stavek, mi je takoj šinilo v glavo: Tu je misel, ki bo pomirila bratsko vojno Southern Continental in Transverse Rapid.«

Oba moža se pristrčno zasmejeta.

»Toda sedaj, papa, nadaljuje Alice lakavo in položi roko na rame očeta, »imam še osebno zadevo. Dasi sem hotela s svojo mislijo najprvo tebe obvarovati izgube, vendar sem pri tem mislila tudi na lastno korist. Obljubil si mi, da mi izpolniš dve želji. Ena je, da nama s Harryjem dovoliš, da se najpozneje v četrt leta poročiva.«

Robin Freelond se zasmeje.

»Sedaj pa sliši še drugo moje željo. Obvarovala sem te velikanske izgube. Pri cenil, ki ti jo plača Southern Continental železnica, zaslužiš petnajst milijonov. Dru-

ga moja želja tedaj je, da povišaš mojo doto za pet milijonov. Pri tem vtakneš v žep še vedno deset milijonov. Toda to grenko kroglico ti hočem še nekoliko osladiti. Oj Mr. George Thirlwill! sem si izprosil še drugo udobnost. Daj, obrni pismo in beri zadnjo stran.«

Freelond obrne pismo in bere: »Tako ko je Transverse Rapid prodana Southern Continental železnici, je Mr. Freelond na prosto dano, da prevzame za eno leto vodstvo obeh železnic. Potem nastopi predsedništvo zopet podpisani, nakar se vsako leto vrstita v predsedništvo. George Thirlwill.«

Robin Freelond pristopi k hčerki.
»Alice, Alice, ključ, zaslužiš, da bi to v zvezde vkoval! Vzemita se, kadar je vaju volja, in pet milijonov je tudi tvojih. Ti si prebrisana računarica in zvrta diplomatka.«

Četrta leta pozneje se je praznovala svatba Alice Freelondove s Harry Thirlwillom. Na ta dan je prevzel tudi Robin Freelond predsedništvo obeh železnic.

Pa tudi potniki Southern Continental in Transverse Rapid železnice so pomnili dan poroke, dasi ne ravno prijetno. Vse udobnosti na obeh železnicah z žrebanjem vred so bile že zdavnaj odpravljene. Poleg tega so pa še prevozne cene zvišali za dvajset odstotkov.

Vplačana delniška glavn. K 30.000.000. **SLOVENSKA BANKA** Telefon štev. 567. Ček. račun 12.205. **Izvršuje vse bančne posle najkulantneje.** LJUBLJANA, KREKOV TRG 10, nasproti „MESTNEMU DOMU“.

Poštni ček. rač. št. 11.325. Telefon štev. 54. **Jugoslovanski kreditni zavod** Brzoj. naslov: Jugoslovanski kredit Ljubljana. Wolfova ulica št. 1. **Marijin trg št. 8.** Podružnica v MURSKI SOBOTI in DOLNJI LENDAVI. **f. z. z. o. z. v LJUBLJANI.** Sprejema hranilne vloge in vloge na tekoči račun ter jih obrestuje po Hranilne vloge se izplačujejo brez odpovedi. — Hranilne vloge z od-povednim rokom se obrestujejo po dogovoru. **Denarni promet v lanskem letu: 128.000.000 kron.** **4 1/2 %** čistih brez odbitka. Izvenljubljanski vlagatelji dobe poštne položnice. Izdaja čeka, nakeznice in akreditiva na vsa tu- in inozemska mesta. — Daje posojila na vknjižbo, poroštvo, vrednostne papirje in na blago, lažječe v javnih skladiščih. **Jamstvena glavnica 2 in pol milijona kron.** **Zavod je neposredno pod državnim nadzorstvom.**

Zadružna Gospodarska banka d. d. Daje trgovske kredite, eskomptira menice, lombardira vrednostne papirje, kupuje in prodaja tuje valute in devize, sprejema vloge v tekočem računu in na vložne knjižice ter preskrbuje vse bančne in borzne transakcije pod najugodnejšimi pogoji. **Ljubljana, Dunajska cesta štev. 38/I** (začasno v prostorih Zadružne zveze). Telefon št. 21. **Podružnice: DJAKOVO, MARIBOR, SARAJEVO, SOMBOR, SPLIT, ŠIBENIK.** **Ekspozitura: BLED.** — Interesna skupnost s: Sveopčo Zanatlijsko banko d. d. v Zagrebu in njeno podružnico v Karlovcu ter Gospodarsko banko d. d. v Novem Sadu. **Kapital in rezerva skupno z afiliacijami čez K 50.000.000.—.** **Pooblašteni prodajalec srečk Drž. razr. loterije.**